

بیماری‌های عفونی پرندگان

«باکتریایی و قارچی»

تألیف:

دکتر منصور میاحی

عضو هیئت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز

دکتر مهسا لاری بقال

دانش‌آموخته‌ی دانشگاه شهید چمران اهواز



سرشناسه	میاحی، منصور، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور	بیماری‌های عفونی پرندگان: باکتریایی و قارچی / تألیف منصور میاحی، مهسا لاری‌بقال؛ ویراستار علمی عبدالکریم زمانی‌مقدم؛ ویراستار ادبی قدرت‌اله ضرونی.
مشخصات نشر	اهواز: دانشگاه شهید چمران اهواز، اداره انتشارات و چاپ، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	و، ۳۶۶ص، مصور
فروست	انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز؛ ۸۰۸
شابک	978-600-141-309-4
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	پرندگان -- بیماری‌ها / Birds - Diseases / پرندگان -- بیماری‌ها - تشخیص / Birds -- Diseases -- Diagnosis پرندگان -- بیماری‌ها - درمان / Birds -- Diseases - Treatment / پزشکی پرندگان / Avian medicine
شناسه افزوده	لاری بقال، مهسا، ۱۳۶۸ - / زمانی مقدم، عبدالکریم، ۱۳۴۶ -، ویراستار
شناسه افزوده	دانشگاه شهید چمران اهواز، اداره انتشارات و چاپ
رده بندی کنگره	۹۹۴SF :
رده بندی دیویی	۶۸/۶۳۶ :
شماره کتابشناسی ملی	۸۷۵۵۷۰۰ :
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیا

کلیه حقوق این کتاب برای ناشر محفوظ است و هرگونه استفاده از مطالب این کتاب اعم از چاپ کاغذی، الکترونیکی و یا قراردادن مطالب بر روی اینترنت و وب سایت بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و بر اساس ماده ۲۳ قانون حمایت از حقوق مولفان، نویسندگان و ناشران مجاز نیست. هرگونه نقض این حقوق پیگردار خواهد بود.

عنوان: بیماری‌های عفونی پرندگان «باکتریایی و قارچی»
AVIAN INFECTIOUS DISEASES (BACTERIAL AND FUNGAL)

مؤلف: دکتر منصور میاحی، دکتر مهسا لاری بقال

ویراستار علمی: دکتر عبدالکریم زمانی مقدم

ویراستار ادبی: دکتر قدرت اله ضرونی

مشخصات ظاهری:

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

ناشر: اداره چاپ و انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: اداره چاپ و انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز

بهاء: ۱۴۰.۰۰۰ تومان

ISBN:978-600-141-309-4



9 786001 413094

اهواز، میدان دانشگاه، دانشگاه شهید چمران اهواز، ابتدای خیابان استاد بیات‌فر، انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز

کدپستی: ۶۱۳۵۷۸۳۱۵۱ پست الکترونیک: press@scu.ac.ir - تارنما: <http://scu.ac.ir>

پخش و فروش: ۰۷۲-۳۳۳۱۰۷۲ و ۳۳۲۲۶۵۴۲ (۰۶۱) - ۶۶۴۹۴۴۰۹ و ۶۶۴۱۱۱۷۳ (۰۲۱)

مقدمه

سپاس و ستایش خداوند یکتا را که یاری، نیرو و توان لازم را فراهم کرد تا به تدوین این کتاب توفیق یابیم.

پیشرفت روزافزون صنعت پرورش طیور در ایران و جهان، گرایش این صنعت به سوی ایجاد مرغ‌داری‌ها و کارخانه‌های بزرگ جوجه‌کشی و در نتیجه افزایش تولید و نیز علاقه‌ی تعداد زیادی از دانش‌آموختگان دکترای عمومی و تخصصی بهداشت و بیماری‌های پرندگان به اشتغال در این صنعت، نیاز به وجود کتب علمی متنوع در این زمینه را ایجاد کرده است. هر چند پیشرفت سریع شبکه‌های اطلاع‌رسانی پژوهشگران را قادر ساخته است تازه‌ترین یافته‌های خود را در کوتاه‌ترین زمان به اطلاع سایر پژوهش‌گران برسانند، با این وجود کتاب هم‌چنان جایگاه علمی خود را در ثبت دانش و انتقال آن به سایر افراد مشتاق حفظ کرده است. در کشور ما در دو دهه‌ی اخیر صنعت پرورش طیور گسترش قابل توجهی داشته است و در حال حاضر بیماری‌های باکتریایی و قارچی، اهمیت فراوانی را در میان بیماری‌های پرندگان دارند و شماری از این بیماری‌ها، علاوه بر خسارت اقتصادی، بهداشت انسانی جامعه را نیز به مخاطره انداخته‌اند. کتاب حاضر دربرگیرنده‌ی اهم بیماری‌های باکتریایی و قارچی پرندگان اهلی است و در سی و چهار بخش نگاشته شده است و در هر بخش هر بیماری با جزئیات لازم، بر اساس تعریف بیماری، سبب‌شناسی، اهمیت بهداشت انسانی، مقاومت نسبت به عوامل فیزیکی و شیمیایی، میزبان طبیعی، انتقال بیماری، نشانه‌های بالینی و کالبد گشایی، تشخیص، پیش‌گیری، کنترل و درمان آن تنظیم شده است. برای انتقال بهتر مطالب کتاب تعدادی از عکس‌های مربوط به برخی از بیماری‌ها در بخش سی و چهارم آمده است. این کتاب برای استفاده‌ی دانشجویان دوره‌های دکترای عمومی دامپزشکی، دکترای تخصصی بهداشت و بیماری‌های پرندگان، دانشجویان علوم دامی و برای کلیه افرادی شاغل در صنعت پرورش طیور مفید است. فرصت را مغتنم شمرده و از معاونت پژوهشی دانشگاه، شورای انتشارات دانشگاه، کمیسیون تخصصی کشاورزی و

دامپزشکی شورای انتشارات دانشگاه، داوران کتاب، ویراستار علمی کتاب جناب آقای دکتر عبدالکریم زمانی مقدم که با حوصله و دقت فراوان متن اولیه‌ی کتاب را مطالعه و در مورد آن اظهار نظر کرده‌اند صمیمانه سپاس‌گزاری می‌کنیم. همچنین از ویراستار ادبی جناب آقای دکتر ضرونی و سرکار خانم فاطمه صالحی‌راد که تایپ و صفحه‌آرایی این اثر را با حوصله و دقت فراوان انجام دادند صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نماییم. موجب نهایت امتنان خواهد بود که خوانندگان این کتاب با نظرات اصلاحی خود نویسندگان را در بهبود کیفی آن در چاپ‌های بعدی یاری نمایند.

دکتر مهسا لاری بقال

متخصص بهداشت و بیماری‌های پرندگان
دانش‌آموخته‌ی دانشکده‌ی دامپزشکی اهواز

دکتر منصور میاحی

استاد بهداشت و بیماری‌های پرندگان
دانشکده‌ی دامپزشکی اهواز

فصل اول: عفونت مایکوپلازما	۱
تاریخچه	۱
طبقه‌بندی مایکوپلازماها	۱
برخی از خصوصیات مشترک در مایکوپلازماها	۲
منابع	۵
فصل دوم: عفونت مایکوپلازما گالی‌سپتیکوم	۷
اهمیت بهداشت عمومی	۸
تاریخچه‌ی بیماری	۸
خصوصیات مایکوپلازما گالی‌سپتیکوم	۸
مقاومت نسبت به عوامل فیزیکی و شیمیایی	۹
فاکتورهای حدت	۹
بیماری‌زایی	۹
وقوع و گسترش	۱۰
میزبان	۱۰
انتقال	۱۱
دوره‌ی کمون	۱۲
فاکتورهای مستعد کننده	۱۲
نشانه‌های بالینی	۱۲
نشانه‌های کالبدگشایی	۱۳

تشخیص	۱۴
الف- جداسازی و شناسایی عامل	۱۴
ب- روش های مولکولی	۱۵
ج- سرولوژی	۱۵
تشخیص تفریقی	۱۵
کنترل و پیش گیری	۱۶
الف- ریشه کنی	۱۶
ب- واکسیناسیون	۱۶
درمان	۱۸
منابع	۱۹
فصل سوم: مایکوپلازما ساینوویه	۲۱
تاریخچه	۲۲
سبب شناسی	۲۲
نیازهای رشد	۲۲
خصوصیات بیوشیمیایی	۲۳
مقاومت نسبت به عوامل فیزیکی و شیمیایی	۲۳
ساختار آنتی ژنی	۲۴
فاکتورهای حذت	۲۴
گسترش بیماری	۲۴
میزبان	۲۵
انتقال	۲۵

۲۶	دوره‌ی کمون.....
۲۶	بیماری‌زایی.....
۲۷	نشانه‌های بالینی.....
۲۸	نشانه‌های کالبدگشایی.....
۲۸	تشخیص.....
۲۹	الف- جداسازی و شناسایی.....
۲۹	ب- سرولوژی.....
۳۰	ج- روش‌های مولکولی.....
۳۰	تشخیص تفریقی.....
۳۰	کنترل و پیش‌گیری.....
۳۱	درمان.....
۳۲	منابع.....
۳۳	فصل چهارم: مایکوپلازما مله آگریدیس.....
۳۳	اهمیت اقتصادی و بهداشت عمومی.....
۳۳	تاریخچه.....
۳۴	سبب‌شناسی.....
۳۴	خصوصیات بیوشیمیایی.....
۳۴	مقاومت نسبت به عوامل فیزیکی و شیمیایی.....
۳۵	ساختار آنتی‌ژنی.....
۳۵	میزبان.....
۳۵	انتقال.....

عوامل مستعد کننده بیماری	۳۶
نشانه‌های بالینی	۳۶
نشانه‌های کالبدگشایی	۳۷
تشخیص	۳۷
تشخیص تفریقی	۳۸
کنترل و پیش‌گیری	۳۸
درمان	۳۸
منابع	۳۹

فصل پنجم: مایکوبلازما آویا	۴۱
تاریخچه	۴۱
سبب‌شناسی	۴۱
نیازهای رشد	۴۲
خصوصیات بیوشیمیایی	۴۲
مقاومت نسبت به عوامل فیزیکی و شیمیایی	۴۲
میزبان	۴۲
انتقال	۴۳
بیماری‌زایی	۴۳
نشانه‌های بالینی	۴۳
نشانه‌های کالبدگشایی	۴۴
تشخیص	۴۴
تشخیص تفریقی	۴۴

کنترل و پیش‌گیری ۴۵

درمان ۴۵

منابع ۴۶

فصل ششم: سایر عفونت‌های میکوپلاسمایی ۴۷

میکوپلازما ایمیتانس ۴۷

میکوپلازما گالیناروم ۴۸

میکوپلازما پلوروم ۴۹

اوره‌آپلاسمای ماکیان ۴۹

عفونت‌های میکوپلاسمایی در غاز ۴۹

عفونت‌های میکوپلاسمایی در کبوتر ۴۹

منابع ۵۰

فصل هفتم: بیماری سالمونلوز طیور ۵۱

فصل هشتم: بیماری پولوروم (اسهال سفید - اسهال باسیلی سفید) ۵۳

اهمیت اقتصادی ۵۳

اهمیت بهداشت عمومی ۵۴

تاریخچه بیماری ۵۴

سبب‌شناسی ۵۵

نیازهای رشد ۵۵

مورفولوژی کلونی ۵۶

مقاومت نسبت به مواد شیمیایی و فیزیکی	۵۶
اختصاصات بیوشیمیایی	۵۷
ساختار آنتی ژنیک و توکسین های سالمونلا پولورووم (عوامل حدت)	۵۸
میزبان حساس (میزبانان طبیعی و تجربی)	۵۹
سن ابتلا به بیماری	۵۹
انتقال بیماری	۶۰
نشانه های بالینی	۶۰
نشانه های بیماری در جوجه ماکیان (مرغ و بوقلمون)	۶۰
نشانه های بالینی در بالغین	۶۱
نشانه های کالبدگشایی	۶۲
هیستوپاتولوژی	۶۳
بیماری زایی	۶۳
تشخیص	۶۳
الف- جداسازی	۶۴
ب- سرولوژی	۶۴
آزمایش های سرولوژی	۶۵
الف- تفسیر آزمایش خون کامل	۶۵
ب- آزمایش آگلوتیناسیون سریع لام در آزمایشگاه	۶۶
ج- آزمایش آگلوتیناسیون در لوله	۶۶
تشخیص تفریقی	۶۶
استراتژی های مداخله گرایانه	۶۶
روش های مدیریتی	۶۶

۶۷	ریشه‌کنی سالمونلا در منطقه
۶۸	واکسیناسیون
۶۸	درمان دارویی
۶۹	منابع
۷۱	فصل نهم: تیفوئید مرغان
۷۱	تاریخچه
۷۲	شیوع و انتشار بیماری
۷۲	سبب‌شناسی
۷۲	احتیاجات رشد
۷۲	خصوصیات بیوشیمیایی
۷۳	مقاومت نسبت به عوامل فیزیکی و شیمیایی
۷۳	ساختار آنتی‌ژنی و توکسین‌ها
۷۳	میزبان
۷۴	انتقال
۷۴	نشانه‌های بالینی
۷۵	نشانه‌های کالبدگشایی
۷۵	تشخیص
۷۵	درمان
۷۶	کنترل و پیش‌گیری
۷۷	منابع

فصل دهم: عفونت‌های پاراتیفوئیدی.....	۷۹
تاریخچه.....	۸۰
اهمیت اقتصادی و بهداشت عمومی بیماری.....	۸۱
سبب‌شناسی.....	۸۱
ساختار آنتی‌ژنیکی.....	۸۲
مقاومت نسبت به عوامل فیزیکی و شیمیایی.....	۸۳
انتقال بیماری.....	۸۴
میزبانان حساس.....	۸۴
عوامل مستعد کننده.....	۸۵
حاملین و ناقلین.....	۸۵
نشانه‌های بالینی.....	۸۵
نشانه‌های کالبدگشایی.....	۸۶
تشخیص.....	۸۶
الف- جداسازی بر اساس کشت.....	۸۷
ب- آزمایش‌های سرولوژی.....	۸۷
کنترل و پیش‌گیری.....	۸۸
درمان.....	۹۲
منابع.....	۹۳
فصل یازدهم: آریزنوز پرندگان.....	۹۵
تاریخچه.....	۹۵
اهمیت اقتصادی.....	۹۶

۹۶	 اهمیت بهداشت عمومی
۹۶	 سبب شناسی
۹۶	 کشت
۹۷	 مقاومت در برابر عوامل فیزیکی و شیمیایی
۹۷	 میزبان طبیعی و تجربی
۹۷	 انتقال
۹۸	 نشانه های بالینی
۹۸	 نشانه های کالبدگشایی
۹۸	 تشخیص
۹۹	 تشخیص تفریقی
۹۹	 پیش گیری و کنترل بیماری
۱۰۰	 درمان
۱۰۱	 منابع
۱۰۳	 فصل دوازدهم: بیماری کلی باسیلوز - عفونت های ناشی از کلی باسیلوز
۱۰۴	 اهمیت بهداشت عمومی
۱۰۵	 سبب شناسی
۱۰۵	 خصوصیات بیوشیمیایی
۱۰۶	 حساسیت و مقاومت به عوامل فیزیکی و شیمیایی
۱۰۶	 ساختار آنتی ژنی و توکسین ها
۱۰۶	 آنتی ژن O (آنتی ژن سوماتیک)
۱۰۷	 آنتی ژن H (آنتی ژن فلاژل)